

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره مطالعات و سازمانهای بین‌المللی

دایره مطالعات ارزی

بررسی وضع اقتصادی - ارزی کشورهای عمده
نرخهای بهره، قیمت طلا و نفت

طی هفته منتهی به ۱۸/۱۰/۲۰۰۸

(شماره ۳۰)

۲۸ مهرماه ۱۳۸۷

فهرست مندرجات

صفحه

عنوان

۱	روزشمار تحولات مربوط به بحران نقدینگی
۳	۱- آمریکا
۸	۲- منطقه یورو
۱۱	۳- ژاپن
۱۴	۴- انگلیس
۱۸	۵- طلا
۲۰	۶- نفت

ارزش هر دلار آمریکا به ارزهای عمده (آخر وقت بازار نیویورک) ، قیمت نقدی

هفته منتهی به ۱۳۸۷/۷/۲۶

طلا ، قیمت نفت خام در بازارهای سلف و ۴ شاخص عمده سهام

۲۰۰۸/۱۰/۱۷

متوسط هفته گذشته	رتبه	درصد تغییرات نسبت به هفته گذشته	متوسط هفته	جمعه ۱۷ اکتبر	پنجشنبه ۱۶ اکتبر	چهارشنبه ۱۵ اکتبر	سه شنبه ۱۴ اکتبر	دوشنبه ۱۳ اکتبر	عنوان	جمعه ۱۰ اکتبر
۰/۶۵۴۱۸		۰/۰۹	۰/۶۵۴۷۵	۰/۶۵۷۸۶	۰/۶۵۶۶۲	۰/۶۵۲۵۵	۰/۶۵۲۲۷	۰/۶۵۴۴۳	دلار به SDR	۰/۶۵۵۲۷
۱/۷۲۶۵	(۱)	۰/۴۳	۱/۷۳۳۹	۱/۷۳۰۳	۱/۷۳۱۷	۱/۷۲۹۱	۱/۷۴۱۹	۱/۷۳۶۸	لیره انگلیس *	۱/۷۰۳۵
۱/۱۳۰۹	(۵)	۳/۷۹	۱/۱۷۳۷	۱/۱۸۷۲	۱/۱۸۱۰	۱/۱۸۸۳	۱/۱۶۳۹	۱/۱۴۸۴	دلار کانادا	۱/۱۷۷۰
۱/۱۳۵۸	(۲)	-۰/۰۴	۱/۱۳۵۳	۱/۱۳۵۵	۱/۱۳۷۱	۱/۱۳۱۵	۱/۱۳۵۰	۱/۱۳۷۵	فرانک سوئیس	۱/۱۳۷۰
۱۰۰/۶۱	(۴)	۰/۸۷	۱۰۰/۴۹	۱۰۰/۵۵	۱۰۰/۶۴	۱۰۰/۱۵	۱۰۲/۰۰	۱۰۲/۱۳	ین ژاپن	۱۰۰/۵۷
۱/۳۵۶۴	(۳)	-۰/۳۲	۱/۳۵۲۰	۱/۳۴۲۲	۱/۳۴۵۷	۱/۳۵۱۱	۱/۳۶۳۳	۱/۳۵۷۹	یورو (پول واحد اروپایی) *	۱/۳۴۰۶
۱/۵۲۸۶۵		-۰/۰۹	۱/۵۲۷۳۳	۱/۵۲۰۰۹	۱/۵۲۲۹۵	۱/۵۳۲۴۵	۱/۵۳۳۱۰	۱/۵۲۸۰۵	SDR به دلار	۱/۵۲۶۰۸
۸۸۶/۶۴		-۸/۰۶	۸۱۵/۲۲	۷۷۶/۲۵	۷۹۱/۲۰	۸۴۶/۴۵	۸۳۲/۵۰	۸۲۹/۷۰	طلای لندن (هراونس)	۸۹۰/۶۰
۸۷۹/۴۹		-۶/۴۹	۸۲۲/۴۱	۷۸۷/۳۰	۸۰۲/۶۰	۸۴۵/۱۰	۸۴۰/۹۵	۸۳۶/۱۰	طلای نیویورک (هراونس)	۸۴۵/۸۰
۸۱/۸۹		-۱۲/۳۹	۷۱/۷۴	۶۹/۶۰	۶۶/۳۲	۷۰/۸۰	۷۴/۵۳	۷۷/۴۶	نفت برنت انگلیس	۷۴/۰۹
۸۶/۲۲		-۱۲/۷۷	۷۵/۲۱	۷۱/۸۵	۶۹/۸۵	۷۴/۵۴	۷۸/۶۳	۸۱/۱۹	نفت پایه آمریکا	۷۷/۷
۹۱۳۸		-۱/۲۸	۹۰۲۲	۸۸۵۲	۸۹۷۹	۸۵۷۸	۹۳۱۱	۹۳۸۸	DOW-30 (بورس وال استریت)	۸۴۵۱
۹۴۵۳		-۴/۴۱	۹۰۳۷	۸۶۹۴	۸۴۵۸	۹۵۴۷	۹۴۴۸	تعطیل	NIKKEI-225 (بورس توکیو)	۸۲۷۶
۵۰۳۲		-۲/۵۱	۴۹۰۵	۴۷۸۱	۴۶۲۳	۴۸۶۲	۵۱۹۹	۵۰۶۲	DAX-30 (بورس فرانکفورت)	۴۵۴۴
۴۳۶۱		-۵/۲۸	۴۱۳۱	۴۰۶۳	۳۸۶۱	۴۰۸۰	۴۳۹۴	۴۲۵۷	FTSE-100 (بورس لندن)	۳۹۳۲

شماره ۳۱

* ر هر واحد به دلار آمریکا

بسمه تعالی

روزشمار تحولات مربوط به بحران نقدینگی

- چهارشنبه ۱۵ اکتبر: بانک مرکزی نروژ برای اولین بار از سال ۲۰۰۴ تاکنون اقدام به کاهش نرخهای بهره کلیدی نمود و بدین ترتیب نرخ بهره وامها را با ۰/۵ درصد کاهش به ۵/۲۵ درصد رساند. همچنین بانک مرکزی نروژ در تاریخ ۱۰ اکتبر سقف بازخرید اوراق بهادار دولتی را از ۳ میلیارد کرون به ۶ میلیارد کرون افزایش داد که این تصمیم از ۱۳ اکتبر قابل اجرا اعلام شد.
- دوشنبه ۱۳ اکتبر: بانک اسپانیایی Santander - بزرگترین بانک منطقه یورو - در حال مذاکره جهت خرید بانک آمریکایی Sovereign Bancorp می باشد.
- جمعه ۱۰ اکتبر: بانک مرکزی هند تصمیم دارد که نسبت ذخایر قانونی بانکها را از ۹/۰ درصد به ۷/۵ درصد برساند. این اقدام سبب تزریق نقدینگی به حجم حدوداً ۶۰۰ میلیارد روپیه (معادل ۱۲/۲ میلیارد دلار) به سیستم بانکی خواهد شد.
- دوشنبه ۱۳ اکتبر: دولت آمریکا قصد دارد ۲۵۰ میلیارد دلار به سیستم بانکی این کشور تزریق نماید که نیمی از این مبلغ به ۹ مؤسسه مالی اول این کشور از طریق خرید سهام به آنان اعطا خواهد شد. براین اساس بانکهای Citi، JP Morgan، Bank of America و Wells Fargo هر کدام ۲۵ میلیارد و Goldman Sachs و Morgan Stanley هر کدام ۱۰ میلیارد از این محل دریافت خواهند نمود.
- پنجشنبه ۱۶ اکتبر: دولت رومانی سقف بیمه هر فقره سپرده بانکی را از ۲۰ هزار به ۵۰ هزار یورو افزایش داد.

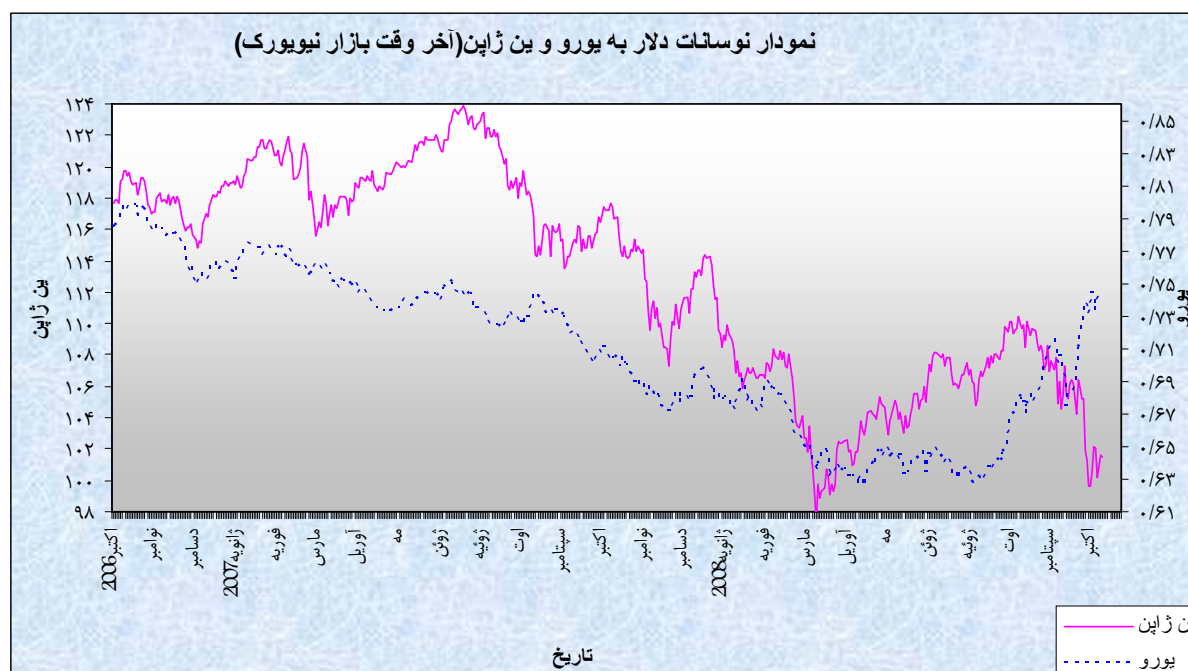
- پنجشنبه ۱۶ اکتبر: دولت بلغارستان اعلام کرد که در صورت نیاز ۱۱/۵ میلیارد دلار از سپرده های خود نزد بانک مرکزی و سپرده های ارزی را به سیستم مالی تزریق خواهد نمود.
- پنجشنبه ۱۶ اکتبر: سطح ذخایر دولت روسیه از اوایل ماه اوت بدلیل مداخلات بانک مرکزی و کاهش قیمت کالاهای اساسی نظیر نفت نزدیک به ۱۱ درصد کاهش یافته و در ۱۰ اکتبر به ۵۳۰/۶ میلیارد دلار یعنی تقریباً پایین ترین سطح خود در ۶ ماه گذشته رسید.
- جمعه ۱۷ اکتبر: پارلمان روسیه پیشنهاد داد که به بانک مرکزی این کشور اختیارات لازم جهت خرید اوراق بهادار به خصوص سهام تا سقف ۱۷۵ میلیارد روبل (معادل ۴/۶۴ میلیارد دلار) در سال جاری و به همین میزان در سال آینده داده شود. این اقدامات بخشی از برنامه ۲۱۰ میلیارد دلاری دولت این کشور برای کمک به سیستم مالی است که کارگزار آن نیز بانک دولتی توسعه (VEB) می باشد.
- جمعه ۱۷ اکتبر: پارلمان آلمان یک برنامه نجات مالی ۵۰۰ میلیارد یورویی را تصویب نمود.

۱- آمریکا

الف- نوسانات دلار

در هفته گذشته دلار آمریکا در برابر یورو، ین ژاپن و دلار کانادا تقویت و در برابر لیره انگلیس و فرانک سوئیس تضعیف شد. متوسط ارزش دلار در هفته مذکور نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر یورو و ین به ترتیب ۰/۳۲ درصد و ۰/۸۷ درصد افزایش و در برابر لیره انگلیس ۰/۴۳ درصد، کاهش داشت. به نرخهای آخروقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر دلار در محدوده ۱۰۲/۱۳-۱۰۰/۱۵ ین و هر یورو در محدوده ۱/۳۶۳۳-۱/۳۴۲۲ دلار در نوسان بود.

نوسانات دلار در هفته گذشته، عمدتاً تحت تأثیر برنامه کشورهای اروپایی برای کمک به بانکها و برخی از موارد دیگر قرار داشت. در روز دوشنبه دولتهای آلمان و فرانسه برنامه های خود برای کمک

به بانک های بحران زده را اعلام کردند. قبلاً نیز دولت انگلیس برنامه ای برای نجات بانک های خود اعلام کرده بود. در همان روز بانک مرکزی آمریکا، بانک مرکزی اروپا و بانک های مرکزی انگلیس و سوئیس اعلام کردند که نیاز بانک های خود به نقدینگی دلاری را به طور کامل برآورده خواهند کرد. لازم به ذکر است که بسیاری از مبادلات جهانی به دلار آمریکا صورت می گیرد. به همین دلیل، بانک های اروپایی، همانند بانک های سایر نقاط جهان، به طور روزمره نیاز به نقدینگی دلاری دارند. تا قبل از بروز بحران نقدینگی در اوت سال ۲۰۰۷ میلادی، آنها این نیازهای کوتاه مدت را از طریق استقراض بین بانکی تأمین می کردند. اما بروز بحران مذکور سبب شد تا استقراض بین بانکی دلار بسیار دشوار شود. در نتیجه آنان برای تأمین نیازهای کوتاه مدت دلاری، مجبور به فروش سایر ارزها در برابر دلار می شدند و این امر بر دلار در برابر سایر ارزها فشار صعودی وارد می کرد. اما اقدام اخیر بانک های مرکزی اروپایی به اعطای نامحدود وامهای دلار به بانکهای داخلی، نیاز این بانک ها به فروش سایر ارزها در برابر دلار را کم کرده است. به همین دلیل اقدام بانک های مرکزی به اعطای اعتبارات دلاری کافی به بانکها، سبب تقویت یورو در برابر دلار گردید. اما اقدامات مذکور به افزایش ریسک پذیری بانک و به تبع آن تقویت دلار در برابر یورو منجر گردید. در روز سه شنبه اعلام تصمیم دولت آمریکا به تزریق حدود ۲۵۰ میلیارد دلار به بانکهای این کشور، موجب کاهش شدید نرخهای بهره بین بانکی دلار و به تبع آن ادامه کاهش این ارز در برابر یورو گردید. در این روز انتشار خبر مربوط به کاهش شدیدتر از انتظار شاخص اعتماد تجاری ماه اکتبر آلمان، نتوانست سیر نزولی دلار در برابر یورو را مهار نماید. در روز سه شنبه دلار در برابر یورو نیز اندکی کاهش یافت. در روز چهارشنبه ارقام منتشره در آمریکا حکایت از کاهش فروش بخش عمده فروش ماه اوت و کاهش شدید تولیدات صنعتی ماه سپتامبر آمریکا و کاهش شدید شاخص فعالیت کارخانه ای ماه اکتبر نیویورک داشت. علاوه بر آن، رئیس بانک مرکزی آمریکا در این روز گفت که اقتصاد این کشور همچنان با یک تهدید جدی از سوی بازار فلج شده اعتبارات مواجه می باشد. موارد

مذکور موجب کاهش شدید شاخص های قیمت سهام آمریکا شد. در این روز شاخص های قیمت سهام آمریکا بدترین عملکرد روزانه پس از کاهش شدید ارزش سهام در اکتبر سال ۱۹۸۷ میلادی را داشت. در این روز شاخص قیمت سهام داو جونز ۷/۸۷ درصد، استاندارد اند پورز ۹/۰۳ درصد و نزدک ۸/۴۷ درصد کاهش داشتند. کاهش شدید شاخص های قیمت سهام آمریکا و سایر کشورهای عمده صنعتی موجب تقویت موقعیت ین به عنوان مأمّن سرمایه گذاری شد و به تبع آن در روز چهارشنبه دلار در برابر ین کاهش یافت. در این روز اظهارات رئیس بانک مرکزی آمریکا در جهت کاهش احتمال بازگشت اعتماد به بازار اعتبارات، موجب تقویت دلار در برابر یورو گردید. در روز پنجشنبه تقویت شدید شاخص های قیمت سهام آمریکا، موجب تقویت ین در برابر دلار شد. اما در این روز کاهش شدید شاخص های قیمت سهام اروپا به همراه افزایش این شاخص های قیمت سهام آمریکا، موجب ادامه تقویت دلار در برابر یورو شد. در روز جمعه از سرگیری ضعف شاخص های قیمت سهام آمریکا و انتشار ارقام ضعیف اقتصادی در آمریکا و مشکلات جدید اقتصادی در اروپای شرقی و آسیا، موجب ضعف دلار در برابر ین شد. اما در این روز احتمال ادامه کاهش نرخهای بهره کلیدی در منطقه یورو، موجب تقویت دلار در برابر یورو گردید.

ب- بازار پولی داخلی

دورنمای نرخهای بهره کلیدی آمریکا چندان روشن نیست. چون از یکسو تدابیر اتخاذ شده توسط بانک مرکزی آمریکا و برخی از بانکهای مرکزی اروپایی سبب شد تا نرخ بین بانکی دلار و برخی از ارزهای دیگر به سطح مورد نظر آنان کاهش یابد. همچنین تقاضا برای خرید اوراق تجاری (Commercial Paper) رو به افزایش می باشد. به این ترتیب امید به بازگشت اعتماد به بازار اعتبارات تا حدودی افزایش یافته است. این در حالی است که هدف از کاهش ماههای اخیر نرخهای بهره کلیدی در آمریکا و سایر کشورهای عمده صنعتی، بازگرداندن اعتماد به بازار اعتبارات بود.

بازگشت اعتماد به بازار اعتبارات تا حدودی نیاز به کاهش نرخهای بهره کلیدی را منتفی کرد. ادامه کاهش قیمت نفت و منفی شدن جریان سرمایه به آمریکا نیز سبب شده تا احتمال کاهش نرخهای بهره کلیدی به زیر سه سوال رود. از سوی دیگر احتمال بروز رکود اقتصادی در آمریکا و ضعف شدید شاخص های قیمت سهام این کشور، می تواند بانک مرکزی را ترغیب به کاهش نرخهای بهره کلیدی نماید. هم اکنون نرخ بهره کلیدی وجوه فدرال در سطح ۱/۵ درصد و نرخ تنزیل در سطح ۱/۷۵ درصد قرار دارد.

جدول نرخهای بهره سپرده سه ماهه (به درصد)

متوسط هفته منتهی به ۱۷ اکتبر	متوسط هفته منتهی به ۱۰ اکتبر	متوسط هفته منتهی به ۳ سپتامبر	متوسط هفته منتهی به ۲۶ سپتامبر	نوع ارز
۴/۵۷	۴/۵۴	۴/۱۳	۳/۴۸	دلار آمریکا
۵/۱۳	۵/۳۷	۵/۲۹	۵/۰۸	یورو
۱/۰۷۳	۱/۰۸۲	۱/۰۱۳	۰/۹۱۴	ین ژاپن
۶/۲۱	۶/۲۸	۶/۲۸	۶/۱۶	لیره انگلیس

ج - اقتصاد داخلی

طبق ارقام منتشره در هفته گذشته، تولیدات صنعتی پس از ۱/۰ درصد کاهش ماهانه در ماه اوت، در ماه سپتامبر به طور ماهانه ۲/۸ درصد و به طور سالانه ۴/۵ درصد کاهش داشته است. کاهش ماهانه تولیدات صنعتی در ماه سپتامبر، شدیدترین کاهش در نوع خود از ماه دسامبر سال ۱۹۷۴ میلادی به بعد می باشد. البته این کاهش تا حدودی به دلیل بروز گردبادها و اعتصابات کاری در شرکت بوئینگ بوده است. خرده فروشی پس از ۰/۴ درصد کاهش ماهانه در ماه اوت، در ماه سپتامبر به طور ماهانه ۱/۲ درصد و به طور سالانه ۱/۰ درصد کاهش یافت. کاهش ماهانه خرده فروشی در ماه

سپتامبر، شدیدترین کاهش در نوع خود از سپتامبر ۲۰۰۵ میلادی به بعد بوده است. همچنین سپتامبر، سومین ماه متوالی است که خرده فروشی نسبت به ماه ماقبل کاهش نشان می دهد. نرخ سالانه خانه های شروع به ساخت پس از ۱۲/۹ درصد کاهش ماهانه در ماه ژوئیه و ۸/۱ درصد کاهش ماهانه در ماه اوت، در ماه سپتامبر به طور ماهانه ۶/۳ درصد و به طور سالانه ۳۱/۱ درصد کاهش داشت. با توجه به ارقام منتشره مذکور، به احتمال قوی رشد اقتصادی سه ماهه سوم سال جاری منفی بوده است.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی آمریکا

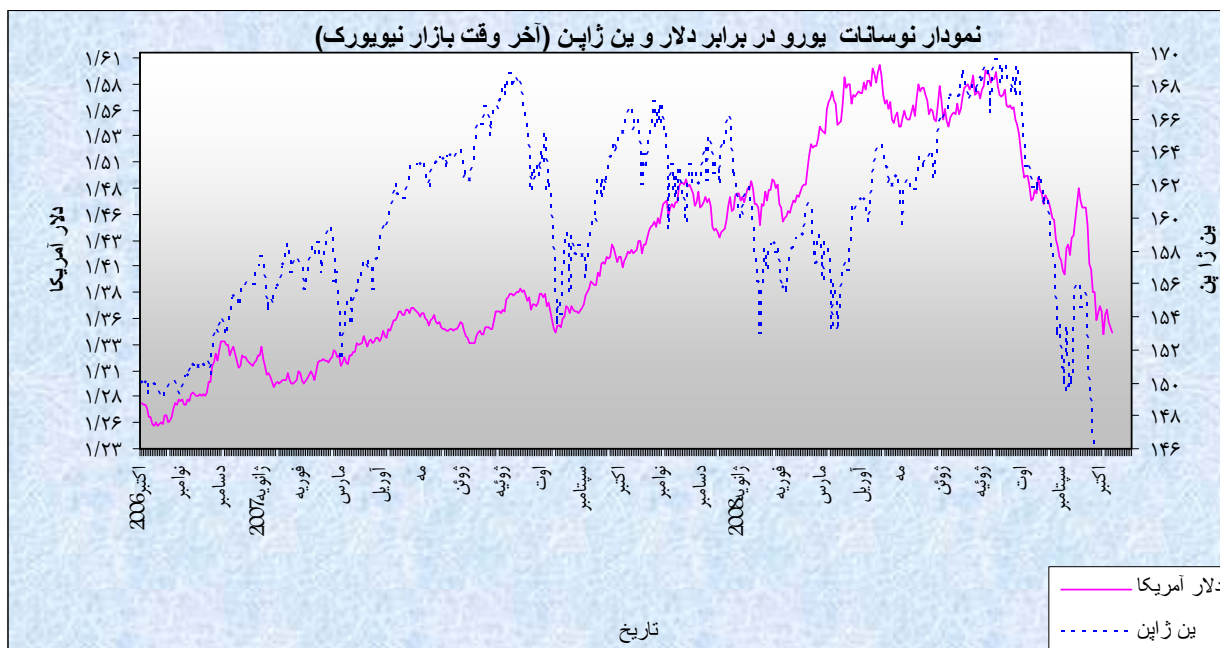
سال ۲۰۰۸												ماه	شاخصهای اقتصادی
سپتامبر	اوت	ژوئیه	ژوئن	مه	آوریل	مارس	فوریه	ژانویه	دسامبر	نوامبر	اکتبر		
۶/۱	۶/۱	۵/۷	۵/۵	۵/۵	۵/۵	۵/۱	۴/۸	۴/۹	۵/۰	۴/۷	۴/۸	نرخ بیکاری (به درصد)	
	-۵۹/۱۴	-۶۱/۳۱	-۵۸/۸	-۵۹/۲	-۶۰/۵	-۵۶/۵	-۶۱/۷	-۵۸/۹۶	-۵۷/۹	-۶۳/۱۲	-۵۷/۷۷	موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	
-۲/۸	-۰/۱	۰/۳	۰/۳	-۰/۲	-۰/۷	۰/۲	-۰/۷	۰/۱	۰/۱	۰/۳	-۰/۵	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	
۴/۹	۵/۴	۵/۶	۵/۰	۴/۲	۳/۹	۴	۴	۴/۳	۴/۱	۴/۳	۳/۵	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	
سه ماهه سوم			سه ماهه دوم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۸			سه ماهه چهارم ۲۰۰۷			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)	
			۲/۸			۰/۹			۰/۶				

۲- منطقه یورو

الف - نوسانات یورو

در هفته گذشته یورو در برابر تمام ارزهای مورد بررسی، به استثنای دلار کانادا و ین ژاپن تضعیف گردید. متوسط ارزش یورو در برابر دلار در هفته قبل نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل ۰/۳۲ درصد کاهش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته قبل هر یورو در محدوده ۱/۳۶۳۳-۱/۳۴۲۲ دلار معامله گردید.

نوسانات ارزش یورو طی هفته گذشته، به طور عمده تحت تأثیر وضعیت بازارهای مالی و ترس از وقوع رکود طولانی مدت اقتصادی و برخی موارد دیگر قرار داشت. در روزهای دوشنبه و سه شنبه تصمیم دولتهای اروپایی و اقدامات آنان در حمایت از سیستم بانکی و مالی منطقه خوشبینی زیادی در بازار ارز لندن بوجود آورد. بعنوان مثال دولت آلمان یک بسته نجات مالی ۴۰۰ میلیارد یورویی را آماده نمود- که البته بعداً در پارلمان مبلغ آن به ۵۰۰ میلیارد افزایش و تصویب گردید- دولت فرانسه نیز ۵۵ میلیارد یورو جهت خرید سهام بانکهای این کشور

اختصاص داد. انتشار این اخبار به ترقی حدود ۶ درصدی شاخصهای سهام اروپایی منجر گردید. مجموع این موارد موجب تقویت یورو در برابر دلار در دو روز اول هفته گردید. در روز چهارشنبه سرمایه گذاران بر روی این نکته متمرکز شدند که آیا برنامه های نجات مالی خواهد توانست به طور قابل توجهی در اقتصاد متمرثر باشد یا خیر. این برنامه ها تاحدی از فشارهای وارده بر سیستم های مالی کاسته و موجب بهبود اعتماد بانکها و کاهش نرخهای بهره بین بانکی شده بود. اما اکنون نسبت به آثار بحران مالی بر اقتصاد جهانی نگرانیهای جدی وجود دارد. این موضوع سبب روی آوردن معامله گران به ارزهای مطمئنی نظیر ین گردید که در پی آن ارزش یورو و دلار در برابر این ارز کاهش پیدا کرد. از سوی دیگر گزارش منتشره ای در روز قبل نشان داده بود که شاخص اعتماد تجاری در آلمان در ماه اکتبر افت بدتر از انتظاری داشته است. این، نشانه ای بر قرار گرفتن اقتصاد منطقه در یک دوره افت نسبتاً طولانی تعبیر گردید. آقای برنانکه رئیس فدرال رزرو در کلوب اقتصادی نیویورک عنوان کرد که برای بازگرداندن جریان اعتبارات به وضعیت عادی احتمالاً زمان زیادی نیاز خواهد بود. این اظهارات به التهاب بازار و ریسک گریزی معامله گران دامن زد. در چنین شرایطی خرید اوراق خزانه آمریکا در برابر فروش سهام صورت می گیرد. در روز پنجشنبه نگرانی از وقوع رکود اقتصادی ابتدا بازارهای سهام آسیایی و در ادامه بازارهای سهام را با افت مواجه نمود. این مسأله در اوایل وقت بازار لندن فشار نزولی بر یورو وارد نمود. اما در ادامه معاملات این روز تصحیحات تکنیکی صورت گرفت که موجب ترقی ارزش یورو در برابر دلار گردید. در روز جمعه وضعیت بازارهای مالی در خارج از ایالات متحده- از جمله منطقه یورو- کماکان نگران کننده بود. لذا یورو در برابر دلار تضعیف شد.

ب - وضعیت اقتصادی

شاخص قیمت مصرف کننده در ماه سپتامبر بطور ماهانه ۰/۲ درصد و بطور سالانه ۳/۶ درصد رشد داشت. رشد سالانه این شاخص در ماه اوت ۳/۸ درصد بود. تعدیل نسبی نرخ تورم در منطقه یورو بواسطه چندین عامل بوده است: اولاً فشارهای صعودی ناشی از رشد قیمت مواد غذایی کمتر شده، دوم آنکه قیمت های انرژی کاهش پیدا کرده، سوم آنکه ضعف فعالیت های اقتصادی از قدرت قیمت گذاری

بنگاهها کاسته است. ضمن آنکه رکود نسبی اقتصاد، بازار اشتغال را نیز تحت تأثیر قرار داده و فشارهای تورمی ناشی از دستمزدها نیز منتفی شده است. انتظار می رود که این روند کاهشی نرخ تورم تا پایان سال جاری و سال آینده نیز ادامه یابد. تولیدات صنعتی منطقه یورو بطور ماهانه در ماه ژوئیه ۰/۲ درصد افت اما در ماه اوت ۱/۱ درصد افزایش داشت. این تولیدات بطور سالانه طی ماههای مذکور به ترتیب ۱/۲ و ۰/۷ درصد کاهش نشان داد. رشد مثبت تولیدات صنعتی در ماه اوت نشانه خوبی بود مبنی بر آنکه اقتصاد منطقه در آستانه فروغلطیدن به رکود، از آن فاصله گرفته است.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی منطقه یورو

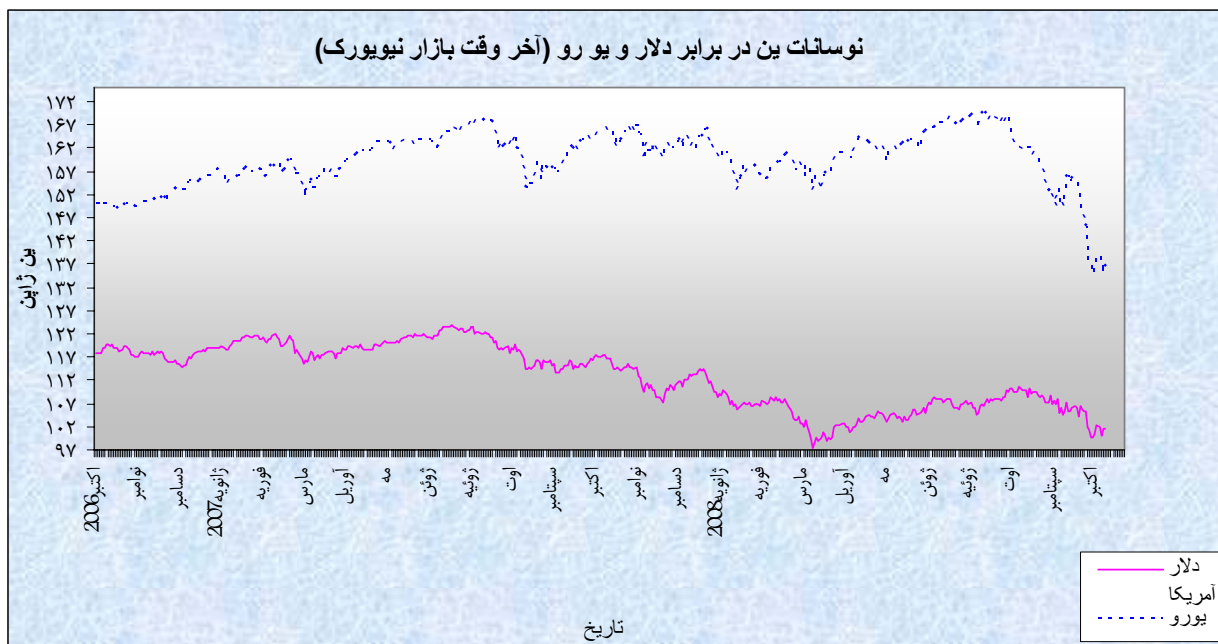
سال ۲۰۰۸								سال ۲۰۰۷					شاخصهای اقتصادی
اوت	ژوئیه	ژوئن	مه	آوریل	مارس	فوریه	ژانویه	دسامبر	نوامبر	اکتبر	سپتامبر	ماه	
۷/۵	۷/۴	۷/۴	۷/۳	۷/۲	۷/۱	۷/۱	۷/۱	۷/۲	۷/۲	۷/۲	۷/۳	نرخ بیکاری (به درصد)	
	-۳/۶۳۴	۰	۷/۲۹	۳/۵۷	-۲/۱۷	۱۸/۰۰	۹/۷۱	-۰/۹	۱۱/۴۶	۱۶/۴۱	۱۳/۲	موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	
۱/۱	-۰/۲	-۰/۱	-۱/۹	۰/۸۸	-۰/۶۰	۰/۳۵	۰/۷	-۰/۲	-۰/۴	-۰/۴	-۰/۸	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	
۳/۸	۴/۰	۴/۰	۳/۷	۳/۳	۳/۶	۳/۳	۳/۲	۳/۱	۳/۱	۲/۶	۲/۱	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	
سه ماهه سوم			سه ماهه دوم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۸			سه ماهه چهارم ۲۰۰۷			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)	
			۱/۴			۲/۱			۲/۳				

۳- مین ژاپن

الف- نوسانات مین

در هفته گذشته، مین ژاپن در برابر تمام ارزهای عمده تقویت گردید. متوسط ارزش مین در برابر دلار در هفته قبل نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل ۰/۸۷ درصد افزایش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر دلار در محدوده ۱۰۲/۱۳-۱۰۰/۱۵ مین معامله گردید.

نوسانات ارزش مین طی هفته گذشته، به طور عمده تحت تأثیر تداوم بحران بازارهای مالی، سقوط بازارهای سهام و برخی موارد دیگر قرار داشت. سقوط شاخص قیمت در بازارهای سهام باعث شد تا مین در هفته گذشته به بالاترین سطح خود طی سه سال گذشته در برابر یورو و بالاترین سطح در برابر پوند انگلیس طی هفت سال گذشته برسد. در حالی که دوشنبه روز ملی ورزش در ژاپن تعطیل رسمی بود و بازارهای مالی این کشور

فعالیتی نداشتند اما در سایر بازارهای آسیایی در واکنش به طرح G7 برای نجات بازارهای مالی^۱، بازار سهام تقویت شد و با کاهش نگرانی ها در مورد بحران مالی جهانی، دلار در برابر ارزهای عمده تضعیف گردید. در روز سه شنبه پس از آنکه طرح های حمایتی دولتهای اروپایی برای کمک به سیستم بانکی کشورهائشان مشخص گردید یکن در برابر یورو در حدود یک درصد تنزل یافت. روند نزولی دلار نیز که از روز قبل آغاز شده بود ادامه یافت. شاخص سهام ژاپن نیز به دنبال کاهش ریسک گریزی بیش از ۱۴ درصد افزایش یافت که بیشترین افزایش یک روزه در تاریخ این شاخص بود. بازگشت سرمایه ها به بازار سهام، قیمت اوراق قرضه دولت ژاپن (JGB) را کاهش داد و در روزی که دلار روندی نزولی داشت تنها این بود که در برابر این ارز در بازار توکیو تضعیف گردید. به دلیل شکننده بودن بازارهای مالی پس از اعلام ضعیف آمارهای اقتصادی در آمریکا در روز سه شنبه ارزش سهام در بازار فیوچرز نیویورک با کاهش روبرو شد. این موضوع در روز چهارشنبه موج جدیدی از نگرانی را در بازارهای آسیایی بوجود آورد و عمده بازارهای سهام آسیا تنزل یافتند. شاخص سهام ژاپن نیز در حدود ۲ درصد کاهش یافت. این نیز به عنوان ارز کم ریسک در این روز در برابر ارزهای پربازده تقویت شد. روز پنجشنبه بازارهای سهام آسیا باز هم با کاهش روبرو شدند. شاخص میانگین سهام ژاپن نیز ۱۱ درصد کاهش یافت که بیشترین کاهش روزانه از سال ۱۹۷۸ به بعد محسوب می شود. اما با وجود افزایش ریسک گریزی، این در برابر ارزهای پربازده تضعیف گردید. این مسئله به دلیل تقویت ارزهای پربازده پس از اجرای طرحای نجات توسط دولت و بانک های مرکزی آمریکا و کشورهای اروپایی بود. با این وجود با توجه به دورنمای اقتصادی و نگرانی از بروز رکود اقتصادی در جهان به نظر نمی رسد که تضعیف این در روزهای آینده ادامه داشته باشد. وخامت اوضاع اقتصادی اروپا نیز در هفته های اخیر به تقویت دلار کمک نموده است. این موضوع در روز پنجشنبه در بازار توکیو نیز وجود داشت و باعث تقویت دلار در برابر شش ارز اصلی بازار شد. البته تقویت دلار در برابر این در این روز بیشتر به دلیل عوامل تکنیکی بود.

^۱ هفت کشور صنعتی جهان در بیانیه روز جمعه هفته ماقبل تاکید کردند که تمامی ابزارهای موجود برای حمایت از موسسات مهم مالی را بکار گرفته و از ورشکستگی و سقوط آنها جلوگیری نمایند. هرچند در این بیانیه به جزئیات و راهکارهای عملی اشاره نشده بود، اما نکات قابل توجهی در آن دیده می شود که عبارت بودند از اعطای نقدینگی نامحدود به بانکها، حمایت از موسسات مالی آسیب پذیر و کسب اطمینان از نقدینگی کافی بانکها و دسترسی بانکها به منابع سرمایه دولتی یا خصوصی

ب- اقتصاد داخلی

شاخص تانکان در بخش کارخانه ای در ماه اکتبر به پایین ترین سطح خود طی شش سال اخیر رسید. بحران مالی در سطح جهان و کاهش رشد اقتصاد جهانی باعث کاهش صادرات ژاپن در ماه اکتبر و در نتیجه کاهش بی سابقه شاخص تانکان در بخش کارخانه ای شد. شاخص غیر کارخانه ای تانکان نیز نسبت به ماه قبل تغییر عمده ای نداشت. شاخص عمده فروشی ژاپن در ماه سپتامبر ۶/۸ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش یافت. رشد این شاخص در ماه اوت ۷/۲ درصد بود که با کاهش قیمت نفت و کالاهای اساسی در جهان تا حدودی از رشد این شاخص کاسته شده است. مازاد حساب جاری ژاپن نیز در ماه اوت بیش از مقدار مورد انتظار کاهش یافت. مازاد حساب جاری ماه اوت در مقایسه با ماه اوت سال گذشته ۵۲/۵ درصد کاهش یافت. تراز تجاری باز هم در ماه اوت در کسری قرار گرفت زیرا صادرات تنها ۰/۹ درصد و در مقابل واردات ۲۰/۲ درصد نسبت به ماه قبل افزایش داشت. تأثیر منفی افزایش قیمت نفت عامل اصلی تضعیف تراز تجاری ژاپن در چند ماه اخیر بوده است. تولیدات صنعتی این کشور در ماه اوت ۳/۵ درصد نسبت به ماه قبل کاهش یافت. این رقم پس از بازنگری و انجام تعدلات فصلی به دست آمده است.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی ژاپن

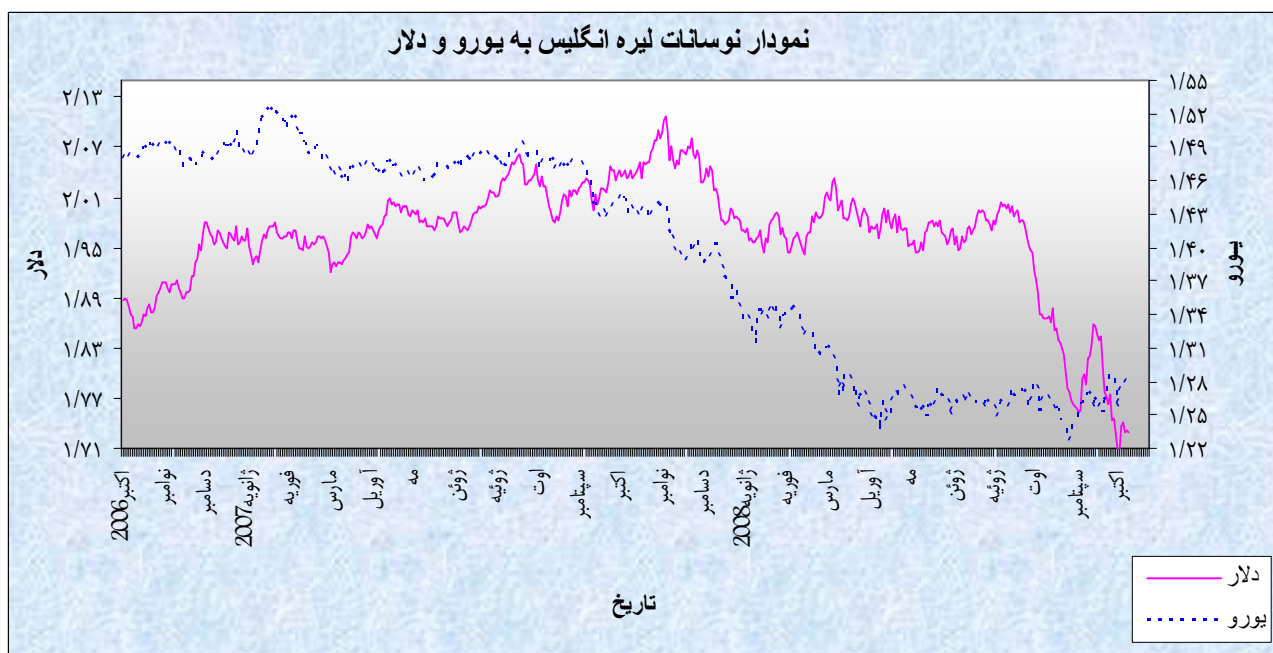
سال ۲۰۰۸									سال ۲۰۰۷			شاخصهای اقتصادی ماه
سپتامبر	اوت	ژوئیه	ژوئن	مه	آوریل	مارس	فوریه	ژانویه	دسامبر	نوامبر	اکتبر	
	۴/۲۰	۴/۰۰	۴/۱۰	۴/۰۰	۴/۰۰	۳/۸۰	۳/۹۰	۳/۸۰	۳/۸۰	۳/۸۰	۴/۰۰	نرخ بیکاری (به درصد)
	-۳/۰۹	۲/۱۷	۲/۳۶	۵/۰۷	۶/۱۸	۱۲/۴۱	۹/۶۶	۰/۸۰	۹/۲۷	۸/۴۰	۱۹/۲۳	موازنه تجاری (به میلیارد دلار)
	-۳/۵۰	۰/۹۰	-۲/۲۰	۲/۸۰	-۰/۲۰	-۳/۴۰	۱/۶۰	-۲/۲۰	۱/۴۰	-۱/۶۰	۱/۷۰	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی
	۲/۱۰	۲/۳۰	۲/۰۰	۱/۳۰	۰/۸۰	۱/۲۰	۱/۰۰	۰/۷۰	۰/۷۰	۰/۶۰	۰/۳۰	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)
سه ماهه سوم ۲۰۰۸			سه ماهه دوم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۸			سه ماهه چهارم ۲۰۰۷			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)
			-۲/۴			۳/۲			۲/۶			

۴- انگلیس

الف- نوسانات لیره

در هفته گذشته، لیره انگلیس در برابر تمام ارزهای مورد بررسی به استثنای ین تقویت شد. متوسط ارزش لیره در هفته مذکور نسبت به متوسط ارزش آن در هفته ماقبل در برابر دلار ۰/۴۳ درصد افزایش داشت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته گذشته هر لیره در محدوده ۱/۷۴۱۹-۱/۷۲۹۱ دلار معامله گردید.

روز دوشنبه لیره تقویت گردید. سرانجام کمک بانکهای مرکزی کشورهای اروپایی به موسسات مالی که با هدف کاهش تنش های اخیر بازار و تثبیت بحران اخیر صورت گرفته است باعث بازگشت آرام و آهسته ی اعتماد به بازارها گردید. همین مسئله در بازار ارز به شروع حرکت صعودی پوند و یورو انجامید. در این بین، پوند بیشترین حرکت صعودی یک ماهه خود را بدست آورد. بازارهای سهام نیز در روز دوشنبه تقویت شدند که در این میان بازار سهام انگلیس پس از آنکه دولت

این کشور اقدام به خرید ۳۷ میلیارد پوند معادل ۶۴ میلیارد دلار سهام سه بانک عمده این کشور^۲ را نمود ۸/۳ درصد افزایش یافت. در این روز در برخی ساعات هر پوند ۱/۷۴۴۱ دلار معامله شد که در مقایسه با رکورد نزولی ۱/۶۸ که در هفته گذشته به دست آمد از افزایش قابل توجهی برخوردار بود. پوند در برابر یورو نیز در بازار لندن تقویت شد. نگرش مثبت توسط سرمایه گذاران در بازار لندن نسبت به اقدام دولت انگلیس برای مقابله با بحران بانکی این کشور باعث شد تا لیره سطوح بالایی را که در روز دوشنبه بدست آورده بود در روزهای سه شنبه، چهارشنبه و پنج شنبه حفظ نماید. اما در روز جمعه توجه سرمایه گذاران به چشم انداز اقتصادی انگلیس معطوف گشت که در آستانه رکود قرار دارد. در این روز هر لیره در برخی ساعات حتی تا ۱/۷۲۵۲ دلار کاهش یافت اما سرانجام در ۱/۷۲۹۴ تثبیت گردید. در روز چهارشنبه گزارشی منتشر شد که نشان میداد قیمت مسکن در این کشور با سرعت زیادی در حال کاهش است و خرید و فروش ملک به پایین ترین سطح خود طی ۳۰ سال اخیر رسیده است. این موضوع به همراه کاهش شاخص خرده فروشی ماه سپتامبر و افزایش بیکاری در انگلیس از مهمترین عوامل توجه مجدد سرمایه گذاران نسبت به وخامت اوضاع اقتصادی این کشور در روز پایانی هفته گذشته بودند. بازار سهام انگلیس نیز هفته پر فراز و نشیبی را پشت سر گذاشت اما در پایان هفته از تقویت پوند در طی هفته گذشته منتفع گردید و افزایش یافت.

ب- بازار پولی

در روز سه شنبه تورم انگلیس در ماه سپتامبر منتشر شد. با وجودی که تورم ۵/۲ درصدی این ماه بیش از میزان مورد انتظار بود به هیچ وجه نتوانست نظر کارشناسان را نسبت به نرخ بهره کلیدی آن کشور تغییر دهد. کارشناسان بر این باورند که با توجه شرایط اقتصادی انگلیس که در آستانه ورود به رکود قرار دارد فشارهای تورمی نمی تواند در میان مدت ادامه یابد. در حال حاضر این اعتقاد به شدت تقویت شده است که بانک مرکزی

^۲ Royal Bank of Scotland(RBS), Lloyds TSB and HBOS

انگلیس تا پایان سال جاری میلادی ۵۰ واحد پایه دیگر نرخ بهره کلیدی خود را کاهش داده و به ۴ درصد خواهد رساند. لازم به ذکر است که بانک مرکزی انگلیس در اقدامی هماهنگ با سایر بانک های مرکزی عمده جهان در هفته ماقبل نرخ بهره کلیدی خود را از ۵ درصد به ۴/۵ درصد تقلیل داده بود.

ج - وضعیت اقتصادی

شاخص قیمت تولید کننده ماه سپتامبر نسبت به ماه قبل از آن ۰/۳ درصد کاهش یافت. هر چند رشد سالانه این شاخص در سطح بالای ۸/۵ درصدی قرار داشت اما با توجه به روند کاهش قیمت کالاهای اساسی در سطح جهان باید انتظار کاهش شاخص سالانه قیمت تولید کننده انگلیس را در آینده نزدیک داشت. تورم نیز که در یک افزایش غیر منتظره در ماه سپتامبر به ۵/۲ درصد افزایش یافت نتوانست ریسک صعودی تورم را افزایش دهد. انتظار می رود با ورود اقتصاد انگلیس به رکود از فشارهای صعودی تورم به میزان زیادی کاسته شود. بنابراین با توجه به شرایط موجود می توان امید وار بود که بانک مرکزی انگلیس با آرامش بیشتری اقدام به کاهش نرخ بهره کلیدی خود برای مقابله با بحران مالی و بانکی این کشور نماید. پیش بینی می شود بانک مرکزی تا پایان سال میلادی جاری به ۴/۰۰ درصد کاهش دهد. شاخص خرده فروشی انگلیس نیز در برای چهارمین ماه پیاپی در ماه سپتامبر با کاهش روبرو شد. وخیم شدن اوضاع بازارهای مالی باعث تضعیف اعتماد مصرف کنندگان و در نتیجه کاهش خرده فروشی طی ماه های اخیر شده است. در روز چهارشنبه نرخ بیکاری سه ماهه منتهی به ماه اوت ۵/۷ درصد افزایش یافت. این افزایش بیکاری طی سه ماه طی ۱۷ سال اخیر بی سابقه بوده است. پیش بینی می شود در صورت بروز رکود اقتصادی در انگلیس نرخ بیکاری در سه ماهه اول سال ۲۰۱۰ به ۷/۹ درصد افزایش یابد.

عمده ترین شاخصهای اقتصادی انگلیس

سال ۲۰۰۸								سال ۲۰۰۷					ماه شاخصهای اقتصادی
اوت	ژوئیه	ژوئن	مه	آوریل	مارس	فوریه	ژانویه	دسامبر	نوامبر	اکتبر	سپتامبر		
۲/۸	۲/۷	۲/۶	۲/۶	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۵	۲/۶	نرخ بیکاری (به درصد)	
-۸/۸۶۸	-۱۶/۳۹	-۱۵/۷۳	-۱۴/۷۳	-۱۵/۰۴	-۱۴/۸۸	-۱۴/۹۰	-۱۵/۶۱	-۱۵/۲۶	-۱۶/۳۸	-۱۵/۰۴	-۱۶/۷۲	موازنه تجاری (به میلیارد دلار)	
-۰/۱	-۰/۴	-۰/۱	-۰/۹	۰/۲	-۰/۵	۰/۳	-۰/۱	۰	-۰/۱	۰/۵	-۰/۴	درصد تغییرات ماهانه تولیدات صنعتی	
۴/۷	۴/۴	۳/۸	۳/۳	۳	۲/۵	۲/۵	۲/۲	۲/۱	۲/۱	۲/۱	۱/۸	تغییر سالانه در شاخص قیمت مصرف کننده (به درصد)	
سه ماهه دوم ۲۰۰۸			سه ماهه اول ۲۰۰۸			سه ماهه چهارم ۲۰۰۷			سه ماهه سوم ۲۰۰۷			رشد سالانه تولید ناخالص داخلی (به درصد)	
۱/۵			۲/۳			۲/۸			۳/۳				

۵- طلا

متوسط قیمت طلا در هفته گذشته نسبت به متوسط قیمت آن در هفته ماقبل در بازار نیویورک در برابر دلار ۶/۴۹ درصد کاهش داشت. به نرخهای آخر وقت بازار مذکور، در هفته گذشته قیمت هر اونس طلا در محدوده ۸۴۵/۱۰-۷۸۷/۳۰ دلار، در نوسان بود.

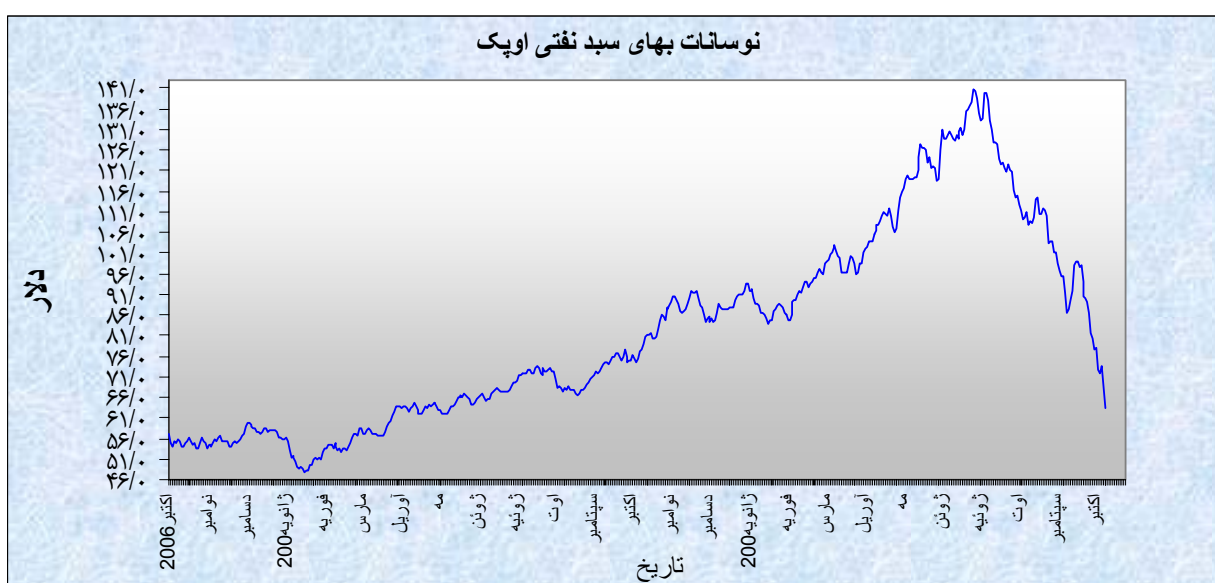
نوسانات قیمت طلا در هفته گذشته، عمدتاً تحت تأثیر برنامه دولتهای مختلف برای کمک به بانکهای بحران زده، نوسانات دلار، نوسانات شاخص های قیمت سهام و برخی از موارد دیگر قرار داشت. در روز دوشنبه دولتهای اروپایی برنامه ای واحد برای تزریق میلیاردها دلار به بانک های بحران زده اعلام کردند. این امر سبب افزایش شدید قیمت سهام در اروپا و آمریکا شد. تقویت شاخص های قیمت سهام موجب کاهش شدید قیمت طلا در اوایل روز دوشنبه به وقت بازار نیویورک گردید. حتی در مقطعی از این روز قیمت هر اونس طلا به سطح ۸۲۱ دلار کاهش یافت. اما بعداً در همان روز به دلیل ضعف دلار، قیمت طلا رو به افزایش نهاد. افزایش قیمت طلا در روز بعد در

بازار لندن نیز ادامه یافت. بطوریکه در مقطعی از روز سه شنبه در بازار لندن، قیمت هر اونس طلا تا سطح ۸۵۳/۵۰ دلار نیز رسید. اما بعداً در همان روز در بازار نیویورک به دلیل اعلام برنامه دولت آمریکا به تزریق ۲۵۰ میلیارد دلار به بانک های این کشور، قیمت طلا سیر نزولی در پیش گرفت. در روز چهارشنبه کاهش شدید شاخص های قیمت سهام در جهان و ترس از بروز رکود اقتصادی در جهان، موجب تقویت قیمت طلا شد. در روزهای پنجشنبه و جمعه، ادامه ترقی دلار در برابر یورو، ضعف قیمت نفت و ترس از بروز رکود در اقتصاد جهانی، موجب کاهش قیمت طلا گردید.

۶- نفت

متوسط بهای نفت خام پایه آمریکا در هفته گذشته نسبت به متوسط آن در هفته ماقبل ۱۲/۷۷ درصد کاهش یافت. به نرخهای پایان وقت بازار نیویورک، در هفته قبل هر بشکه نفت خام پایه آمریکا در محدوده ۶۹/۸۵-۸۱/۱۹ دلار معامله گردید.

نوسانات بهای نفت خام طی هفته گذشته، به طور عمده تحت تأثیر وضعیت بازارهای مالی و اقتصاد جهانی، بورس سهام، نشست اضطراری قریب الوقوع اوپک و برخی موارد دیگر قرار داشت. در روز دوشنبه اقدامات برخی دولتها در جهت تزریق نقدینگی به سیستم مالی، جو مثبتی را بر بازارهای مالی حاکم کرد که به تبع آن شاخصهای سهام رشد نشان دادند. تدابیر کشورهای اروپایی جهت مقابله با بحران و کمک به بانکهای خود سبب تقویت یورو در برابر دلار گردید. خبر انتشار یافته ای نیز حاکی از آن بود که صادرات نفت خام عربستان به یک پالایشگاه مهم اروپایی در ماه آینده کاهش خواهد یافت. بدنبال موارد یادشده بهای نفت در اولین روز هفته نزدیک به ۱۱ درصد ترقی پیدا کرد. در روز سه شنبه تحلیل گران بازار با بررسی های بیشتر، نسبت به اینکه برنامه های نجات مالی بتواند به میزان کافی بر روی سودآوری شرکتها تأثیر مثبت بگذارد تردید نشان دادند. کاهش سودآوری طبعاً کاهش تقاضا برای انرژی را بدنبال خواهد داشت. این تردیدها و نگرانیهای متعاقب آن در روز چهارشنبه نیز ادامه داشت. بخصوص که اوپک در گزارش ماهانه ای که در این روز منتشر نمود پیش بینی خود از میزان تقاضا برای نفت در سال ۲۰۰۹ را مورد تجدیدنظر نزولی قرار داد. همچنین پیشاپیش انتشار ارقام هفتگی موجود انبار نفت آمریکا پیش بینی می شد که سطح ذخایر افزایش یافته باشد. آقای برنانکه رئیس فدرال رزرو هم گفت که حتی در صورت تثبیت بازارهای مالی، امکان بهبود اقتصاد به زودی ممکن نیست. بدنبال آن بورس وال استریت افت نمود و دلار تقویت گردید. در روز پنجشنبه، گزارش هفتگی اداره کل اطلاعات انرژی آمریکا از وضعیت موجودی انبار نفت و فرآورده های عمده نفتی این کشور به شرح جدول زیر انتشار یافت:

جدول ۱- موجودی انبار نفت آمریکا

تولیدات	موجودی انبار در هفته منتهی به ۲۰۰۸/۱۰/۱۰ (ارقام به میلیون بشکه)	درصد تغییر نسبت به هفته ماقبل	درصد تغییر نسبت به مدت مشابه سال قبل
نفت خام	۳۰۸/۲	۱/۸۵	-۰/۵۸
نفت حرارتی و دیزل	۱۲۲/۱	-۰/۴۱	-۹/۰۸
بنزین	۱۹۳/۸	۳/۷۵	-۲/۹۱

بر اساس این گزارش، موجودی انبار نفت خام در هفته منتهی به ۱۰ اکتبر نسبت به هفته ماقبل آن به ترتیب ۵/۶ و ۷/۱ میلیون بشکه افزایش داشت که این مقادیر از سطوح پیش بینی شده هم بالاتر بود. بنابه دلایل مذکور، قیمت نفت در روزهای سه شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه بطور متوالی کاهش یافت. در روز جمعه، خبرگزاری WAM متعلق به امارات متحده عربی به نقل از یک مقام آگاه در اوپک خبر داد که این سازمان در نشست اضطراری هفته آینده خود، کاهش سقف تولیدات به میزان ۱ تا ۱/۵ میلیون بشکه در روز را به تصویب خواهد رساند. از سوی دیگر بورس وال استریت افت شدیدی داشت. معامله گران هم پیشاپیش تعطیلات اقدام به پوشش کمبودها نمودند. کلیه موارد یادشده موجب افزایش بهای نفت در آخرین روز هفته گردید.

جدول ۲- قیمت نفت خام در هفته منتهی به ۱۷ اکتبر ۲۰۰۸

متوسط هفته	جمعه ۱۷ اکتبر	پنجشنبه ۱۶ اکتبر	چهارشنبه ۱۵ اکتبر	سه شنبه ۱۴ اکتبر	دوشنبه ۱۳ اکتبر	روزهای هفته عنوان
۷۱/۷۴	۶۹/۶۰	۶۶/۳۲	۷۰/۸۰	۷۴/۵۳	۷۷/۴۶	نفت برنت
۷۵/۲۱	۷۱/۸۵	۶۹/۸۵	۷۴/۵۴	۷۸/۶۳	۸۱/۱۹	نفت پایه آمریکا
۶۹/۳۴		۶۳/۳۴	۶۸/۵۸	۷۳/۴۹	۷۱/۹۶	نفت اوپک